

VOOR EN DOOR JE STREEK

LANDSCHAPSKRANT

REGIONAAL LANDSCHAP SCHELDE-DURME / JRG. 9 NR 1 / APRIL 2014

JOZEF DAUWE

VOORWOORD

De zon schijnt, vogels fluiten en de bomen wisselen hun naakte kruin in voor een nieuwe frisgroene mantel. De lente ontwaakt uit haar winterslaap en lokt je naar buiten met haar kleuren, geluiden en haar prachtige natuur. Deze landschapskrant zal je meteen inspireren om je wandelschoenen aan te trekken en een leuke uitstap te

plannen om het nieuwe seizoen goed in te zetten. Wij geven jou alvast enkele leuke tips om een geweldige natuurdag te beleven. We focussen ons onder andere op de nieuwe editie van de Scheldehappening, de stilte in Bornem en de weidevogels. Of je die zelf kan herkennen, ontdek je op pagina 8. Kortom, het Regionaal Landschap werkt in de regio aan het behoud van de natuur, diverse projecten voor fauna en flora, organiseert tevens activiteiten en nog veel meer. Iets waar jij als inwoner van onze mooie streek alleen maar van kunt genieten!

Door de Interne Staatshervorming zijn de Regionale Landschappen in Vlaanderen overgedragen van het Vlaamse naar het

Provinciale bestuursniveau. Provincie Oost-Vlaanderen, Provincie Antwerpen en het Regionaal Landschap gaan daardoor nog nauwer samenwerken. Beide provinciebesturen willen graag het werkingsgebied uitbreiden. Zo krijgen meer inwoners ondersteuning en toegang tot onze projecten. De steden Aalst en Sint-Niklaas wilden graag toetreden tot ons Regionaal Landschap en vanaf heden is dat een feit. **Welkom aan de mensen van Sint-Niklaas en Aalst!**

Tot slot wens ik je veel leesplezier met de nieuwe editie van onze landschapskrant.

Jozef Dauwe

Voorzitter

WERK MEE AAN

EEN MOOIER LANDSCHAP!

Vind je ook dat je in een prachtig landschap woont? Dan ben je zeker en vast niet de enige. Typisch voor onze streek zijn de **kleine landschapselementen** zoals hagen, knotbomen, hoogstam fruitboomgaarden, poelen, sloten enzovoort. Ze zijn van onschatbare waarde voor de natuur en het landschap. Dieren vinden er beschutting en voedsel en gebruiken ze tevens ook als trekroute.

Deze kleine landschapselementen werden vroeger aangelegd omwille van hun economische functie. De mensen groeven poelen om het vee te laten drinken, ze plantten meidoornhagen om het vee in de wei te houden en met knotbomen bakenden ze percelen af. Jammer genoeg **verdwijnen deze natuurpareltjes** vandaag soms uit ons landschap.

Als je zelf eigenaar of beheerder bent van een stuk grond **kan je helpen het landschap in stand te houden**. Het Regionaal Landschap staat je graag bij met advies, concrete tips of begeleiding van terreinwerken.

Interesse? Stuur een e-mail naar landschap@rlsd.be of bezoek onze website www.rlsd.be.

SCHELDEHAPPENING

SCALDISNET-VZW

Op **21 april** is het weer zover, dan staan de mooiste plekjes van het Scheldeland opnieuw in de kijker tijdens de 5^e Scheldehappening. Op die dag kunnen Scheldeliefhebbers al varend, fietsend of wandelend de streek verkennen. Deze paasmaandag staat in het teken van 'De mens en de Schelde'. Je kunt er genieten van het landschap, de cultuur en de couleur locale. Vele organisaties uit de regio werken mee en bezorgen je een onvergetelijke dag.

VAREN, FIETSEN EN WANDELEN IN DE SCHELDEREGIO

Stap aan boord en vaar mee langs de mooiste stukjes natuur en erfgoed of kom per fiets of te voet ontdekken wat leeft in en rond de Schelde. Deze 5^e editie van de Scheldehappening heeft opnieuw een zeer aantrekkelijk aanbod in maar liefst 12 steden en gemeenten. De gezellige sfeer en de vele activiteiten zorgen voor een heerlijke belevenis die je niet mag missen!

Tijdens de Scheldehappening zijn de bezienswaardigheden uit het programma en de begeleide wandel- en fietstochten volledig **gratis**. Voor een boottocht betalen volwassenen 2 euro en kinderen tot 12 jaar 1 euro.

Het volledige programma vind je op www.scheldehappening.be

ANN BELS

DE NATUUR IN!

Onze bijzondere Schelderegio heeft een prachtig landschap, waarvan je keer op keer kan genieten. Ook al woon je in een drukke straat, de natuur is nooit ver weg en het is de ideale plek om te onthaasten.

Afgelopen jaren stippelden we samen met onze partners leuke fiets- en wandeltochten uit om de inwoners van de streek de natuur in te krijgen. Met een handige routekaart en heel wat achtergrondinformatie heb je de mogelijkheid om alleen, met je gezin of in groep de streek te ontdekken en te genieten van het landschap.

Duik de geschiedenis in met onze brochures over wondermooie wielen en vlas-

WOUTER PATTYN

rootputten, laat je betoveren door het lichtspel in de broekbossen van Bornem of wandel langs trage wegen in Antwerpen en Oost-Vlaanderen. **Onze wandelbrochures kan je ook opvragen via de antwoordcoupon op de volgende pagina.**

Tijdens de Scheldehappening staat de **infostand van het Regionaal Landschap Schelde-Durme in Temse**. Wij geven je graag meer informatie over de verschillende wandelingen en fietstochten in de streek.

WANDELEN IN

HET STILTEGEBIED VAN BORNEM

We willen allemaal graag eens ontsnappen aan de drukte en het lawaai van de stad en het dagelijkse leven. Helaas is stilte steeds moeilijker te vinden. Gelukkig kan je in **Bornem** terecht in het **stiltegebied**. De wandelpaden in Hingene en Weert leiden je langs de Scheldedijk met haar rietkragen en door wilgenvloedbossen, polders en broekbossen. Je hoort er de vogels fluiten, de wind ruisen, de bladeren ritselen, ...

Alsof dat nog niet genoeg ontspanning en rust biedt, verschijnt er plots een hangmat op je pad, waar je zonder zorgen verder kan genieten van de rust en de prachtige natuur om je heen.

Op het meest stille plaatsje van het stiltegebied (knooppunt 45) kan je de Schelde oversteken naar de Driegoten in Hamme. De veerboot vaart om het halfuur (behalve om 12.30 uur).

In de brochure '**Wandelen in het stiltegebied van Bornem**' worden deze 2 stiltepaden beschreven en krijg je allerlei tips om de stilte nog intenser te beleven. De brochure kun je gratis verkrijgen in de Zilverreiger, de Notelaer en Het Landhuis Bornem of aanvragen met deze antwoordcoupon.

JOKE FLOREAL

Mail je **volledige naam en adres** naar info@rlsd.be met vermelding van de brochure die je wenst.

Of vul de coupon in **HOOFDLETTERS** in en stuur naar:
Regionaal Landschap Schelde-Durme, Hemelstraat 133A, 9200 Dendermonde

ANTWOORDCOUPON voor meerdere brochures

- Ja, ik wil gratis de brochure 'wandelen in het stiltegebied van Bornem' ontvangen.
- Ja, ik wil gratis de brochure 'wandelen en fietsen langs wondermooie wieden' ontvangen.
- Ja, ik wil gratis de brochure 'wandelen langs trage wegen in Oost-Vlaanderen' ontvangen.
- Ja, ik wil gratis de brochure 'wandelen langs trage wegen in Antwerpen' ontvangen.

VOORNAAM

NAAM

STRAAT NR.

POSTCODE GEMEENTE

TEL. / GSM

E-MAIL

*(Jouw gegevens gebruiken we alleen in het kader van deze actie.
Je kan je gegevens altijd laten wijzigen of verbeteren.)*

ANN SELS

HERKEN JIJ DEZE...

WEIDEVOGELS

NAAM: kievit
(*Vanellus vanellus*)
KENMERKEN: zijn kuif en zijn acrobatische baltsvlucht met bijhorend geluid / **OP HET MENU:** allerlei ongewervelden, bijvoorbeeld kevers

NAAM: slobeend (*Anas clypeata*)
KENMERKEN: de grote, lepelvormige snavel en geel oog / **OP HET MENU:** plantaardig materiaal van op het water

NAAM: roodborsttapuit (*Saxicola rubicola*)
KENMERKEN: de zwarte kop met witte halsvlekken / **OP HET MENU:** insecten, wormen, spinnen, slakken,...

NAAM: gele kwikstaart (*Motacilla flava*)
KENMERKEN: de gele kleur en ze wippen ('kwikken') veel met hun staart / **OP HET MENU:** insecten

NAAM: grutto (*Limosa limosa*)
KENMERKEN: de rosse kleur, lange snavel en hij roept luid zijn eigen naam 'utto utto utto' / **OP HET MENU:** regenwormen, insecten

Weidevogels voelen zich thuis in onze streek. Soorten als de Kievit, de grutto en de gele kwikstaart vinden hun uitverkoren broedhabitat in graslanden langs de Schelde, Durme en Dender. Helaas hebben de weidevogels het steeds moeilijker om hun jongen hier groot te brengen. De nesten worden op veel plaatsen ongewild vernield door vroege maaibeurten of vertrappeld door vee.

Het Regionaal Landschap Schelde-Durme werkt daarom samen met lokale landbouwers en vrijwilligers aan de **bescherming van weidevogels** in belangrijke weidevogelgebieden. In de Kalkense meersen wordt ongeveer 80 ha grasland later gemaaid zodat deze vogels ongestoord hun jongen kunnen grootbrengen.

Meer info vind je op onze website www.rlsd.be.
Met steun van het Agentschap voor Natuur en Bos.

ZWALUWEN

Het Regionaal Landschap zet zich ook in voor zwaluwen; typische vogels uit onze streek. Kijk eens onder jouw dakgoot, misschien hangt er wel een zwalwnest. Of wie weet broedt er een boerenzwaluw

in je stal? Bijna alle gemeenten van het Regionaal Landschap belonen jouw gastvrijheid met een jaarlijkse subsidie. Je kunt terecht bij de milieudienst van je gemeente voor meer informatie.

ACTIES IN

DE PROVINCIE ANTWERPEN

MILIEUZORG OP SCHOOL

De provincie Antwerpen wil scholen warm maken om een saaie grijze speelplaats om te toveren tot een avontuurlijke plek waar er plaats is voor spelende kinderen, natuur, diertjes, water en veel meer. Maar hoe begin je hier aan? De **'Starterskit voor Vergroeners'** helpt je stap voor stap op weg naar een vergroende speelplaats. Naast de handleiding bevat de koffer handige materialen en concrete voorbeelden om met je school aan de slag te gaan.

De 'MOS-starterskit voor vergroeners' reserveren kan via de provinciale website www.provant.be > reserveren en ontlenen.

Wil je meer weten over vergroende scholen in de regio? Bekijk dan zeker onze speel-natuurprojecten www.rlsd.be/wat_doen_we/natuureducatie > speelnatuur.

BUITEN-GEWONE PLEKJES!

Een tijdje geleden lanceerden we, samen met de provincie Antwerpen, een oproep om rommelige plekjes te melden die een groene opknopbeurt verdienen. Goed nieuws, want al heel wat inwoners van de Antwerpse gemeenten reageerden op dit bijzonder initiatief. Per gemeente krijgt één plekje een groene transformatie. De ontwerpen zijn klaar en zullen we tijdens de lente realiseren. Binnenkort zal bijvoorbeeld het speeltuintje aan Bieshuizen in Sint-Amands er heel wat natuurlijker en avontuurlijker uitzien. In Puurs kan je weldra smullen van een sneukelhaag naast de museumspoorlijn aan de woonwijk Keulendam.

JULIE DECUYPER - RLSD

Kies mee welke gemeenten verspreid over de hele provincie een publieksevenement verdienen als feestelijke opening voor hun buiten-gewone plekjes.

Je kunt stemmen tussen 2 juni en 31 juli 2014 op www.buitengewoneplekjes.be.

EEN VLONDERPAD

IN KRUIBEKE

In 2012 maakten we een herstelplan voor de trage wegen van Bazel en Ruppelmonde (Kruibeke). Met dit plan gaat de gemeente nu aan de slag voor een opknapbeurt aan haar trage wegen. Een eerste realisatie? Een vlonderpad aan het park de Weispoel!

Waarom herstellen jullie trage wegen?

KATRIJN LOOSVELDT (*medewerker trage wegen*): 'De voorbije jaren zijn sommige trage wegen in onbruik geraakt of verwaarloosd. Daarom zijn ze vandaag bijna niet meer te herkennen. Dat is jammer want deze wegen zijn ideale wandel- en fietspaden voor een ontspannende tocht, maar ook om een veilige en soms kortere weg te nemen naar het werk, de school of de buurtwinkel.'

Een vlonderpad... Wat is dat?

KATRIJN: 'Een vlonderpad plaatsen we in zones die permanent of regelmatig onder water staan. Deze verhoogde constructie bestaat uit een opeenvol-

ging van houten planken die op palen zijn bevestigd.'

Sluit dit vlonderpad aan op andere trage wegen in Kruibeke?

KATRIJN: 'Door het nieuwe vlonderpad is er een vlotte verbinding tussen de wandelpaden van het park de Weispoel en de groene bufferzone van de verkaveling Wissekerke. Binnenkort zal de gemeente ook het wandelpad in deze bufferzone herstellen. In het ontwerp hebben wij rekening gehouden met het gebruiksgemak van minder mobiele mensen. Zo kunnen ook de bewoners van het nabijgelegen woonzorgcentrum Wissekerke hier een ommetje maken.'

ACTIVITEITEN

21 APRIL 2014 (PAASMAANDAG)

SCHELDEHAPPENING

Kom varen, fietsen en wandelen en ontdek de troeven van de Schelde. Op verschillende locaties kan je voor 2 euro (volwassenen) of 1 euro (kinderen < 12 jaar) genieten van een cruisegevoel op de Schelde of Rupel. Tal van verenigingen bezorgen jou op die dag een onvergetelijke ervaring. Kom zeker eens langs, want er is voor elk wat wils!

Wanneer: paasmaandag 21 april van 10 tot 18 uur

Waar: verschillende plaatsen langs de Schelde.

Het volledige programma vind je op www.scheldehappening.be

Een greep uit het programma

Berlare – Sint-Onolfsdijk RESERVATENFIETSTOCHT

Natuurpunt Dendermonding organiseert een fietstocht van de Sint-Onolfspolder tot de Heidemeersen. (28 km)

Praktisch: Vertrek om 13.30 uur aan de Infostand Sint-Onolfsdijk.

Info: Bart Dierickx | T 0475 62 70 21

Berlare – Scheldebroecken WANDELING IN DE SCHELDEBROEKEN

Slikken en schorren, vogels, vergezichten en weerspiegeling van het licht op het water... Vzw Durme begeleidt een gratis weidevogelwandeling in de Scheldebroecken. Verder vind je de organisatie ook met een infostand in Temse (aan de Wilfordkaai).

Praktisch: Afspraak om 14 uur aan het gemeentehuis van Berlare.

Info: vzw Durme | www.vzwdurme.be | marieke.devos@vzwdurme.be

Dendermonde WANDELING IN VLASSENBOEK

Natuurpunt 's Heerenbosch begeleidt een wandeling doorheen de Vlassenbroekse Polders. De natuurgidsen geven er meer

uitleg over de SIGMA-werken die er volop aan de gang zijn.

Praktisch: Vertrek is voorzien om 14 uur aan Taverne De Kleine Notelaar in Vlassenbroek. Het einde is voorzien om 15 uur.

Info: Gidsen Marc Aerts en Geert Van Damme | www.meerskant.org

Hamme – Veer Driegoten NATUURPUNT HAMME GIDST een wandeling rond het Lippenbroek.

Praktisch: Vertrek is aan het veer van Driegoten: Lippenbroek: vertrek om 14 uur (5 km).

Info: www.natuurpunthamme.be | T 0499 73 35 14

Kruibeke – Veer Hoboken WANDELLEN IN HET KORTBROEK

Wandel mee met de barbiërgidsen in het Kortbroek. Vertrek is voorzien om 14.45 uur.

Praktisch: Vertrekpunt aan de werfkeet Waterwegen en Zeekanaal NV, veer Hoboken (Scheldelei). Aan het infopunt is er muzikale animatie en een drankenstandje voorzien.

Info: In samenwerking met de gemeente Kruibeke | www.kruibeke.be | www.barbiërgidsen.be

Schellebelle – Veer Kalkense Meersen GRUTTO-WANDELINGEN IN DE KALKENSE MEERSEN

Natuurpunt Afdeling Scheldeland organiseert drie gruttowandelingen in de Kalkense Meersen. We maken een mooie wandeling van ongeveer 2 uur met heel wat interessante informatie over het natuurgebied en over de bijzondere vogels, die in deze periode gemakkelijk te bewonderen zijn.

Praktisch: De wandelingen starten om 13 uur, 14 uur en 15 uur aan het Veer (Op de Aard, aan de kant van de Kalkense Meersen). Inschrijven is niet nodig. Wandelschoenen zijn aangeraden.

Info: www.natuurpuntscheldeland.be

Temse – Wilfordkaai INFODORP

Kuier tussen de geanimeerde standen van Regionaal Landschap Schelde-Durme, vzw Durme, Toerisme Waasland, TV Oost, Toerisme Temse, de Belleman en het Agentschap voor Natuur en Bos. Vlakbij vertrekken de rondvaarten, wandel- en fietstochten.

Praktisch: van 10 tot 17 uur

Weert – Vlechtmuseum De Zilverreiger BLAUWBORSTENWANDELING

Natuurpunt Klein-Brabant gidst een dauw-wandeling in het stiltegebied langs de Scheldeschorren en -polders op zoek naar de trekvogels die teruggekeerd zijn uit het zuiden.

Praktisch: De wandeling start om 6 uur aan De Zilverreiger. Deelname is gratis.

Info: Natuurpunt Klein-Brabant | Paul Segers | segerspol@hotmail.com

Wetteren – Buurthuis Westrem FEESTELIJKE GROTE TRAGE WEGEN WANDELING 'MET TOETERS EN BELLEN'

Wandel mee tijdens een grote Trage Wegen-wandeling met gidsen uit Wetteren.

Praktisch: Vertrek om 14 uur aan het buurthuis in Westrem (Westremstraat 17).

Info: www.wetteren.be | T 09 369 34 15

22 APRIL 2014 – 31 OKTOBER 2014

Hingene

FOTO-WANDEL-TENTOONSTELLING 'DE APOTHEOSE VAN FLORE'

Er was eens een prinses met een bloemrijke naam: Flore. Zij bouwde meer dan tweehonderd jaar geleden samen met haar man, de hertog d'Ursel, het paviljoen "De Notelaer" op de oever van de Schelde. Ter gele-

genheid van het 30-jarig bestaan van de vzw de Notelaer kan je deze zomer wandelen in het spoor van Flore. Twaalf artistieke foto's langs de idyllische wandelroute nemen je mee op een imaginaire hertogelijke picknick, en dompelen u je onder in een fantasierijk ballet met 18^e eeuwse edellieden, antieke goden en mythologische figuren... en niet te vergeten de geheimzinnige veerman!

Praktisch: De wandeling tussen kasteel d'Ursel en paviljoen De Notelaer is 1,5 km. De thematentoonstelling in het paviljoen is uitzonderlijk gratis toegankelijk elke dag, behalve op vrijdag, 14-18 uur. Groepen kunnen een geleid bezoek reserveren.

Info: Paviljoen De Notelaer, Notelaersdreef 2, 2880 Hingene | www.notelaer.be | Kasteel d'Ursel, Wolfgang d'Urselstraat 9, 2880 Hingene | www.kasteeldursel.be | Foto's en concept Bart Ramakers

27 APRIL 2014

Hingene – De Notelaer

WANDEL LANGS WILGEN IN BLOEI

Johan Foque vertelt het verhaal van de wilgen langs Schelde en polder. De wandeling vertrekt aan het paviljoen de Notelaer met een extra bezoek aan het Wilgenarboretum en een wilgenthee degustatie voor alle deelnemers.

Praktisch: De wandeling start om 14.30 uur. Deelnemen is gratis, maar vooraf inschrijven is nodig via telefoon of per e-mail.

Info: vzw de Notelaer | www.denotelaer.be | T 03 889 69 20 | info@notelaer.be

1 MEI 2014

Waasmunster

DAUWWANDELING MET VOGELZANG

Ga mee op stap met Natuurpunt Zuid-Waasland en ontdek de vogelzang tijdens een ochtendwandeling in Waasmunster.

Praktisch: Afspraak om 5.30 uur aan de parking van Taverne Rosenberg (Patotterijstraat 1) – Deelname is gratis.

Info: Gids Staf Lerno | T 0495 49 13 91

10 MEI 2014

Kruikeke

YROEGE OCHTENDWANDELING

“Als de Brem bloeit op de Heide, schalt een Lied uit Haag en Kant...” Ernest Claes wist de lentenatuur op deze wijze te bejubelen in één van zijn vele boeken. Beter dan er over te lezen, is natuurlijk de volle lente zelf gaan proeven en beleven in de Polders van Kruikeke.

Praktisch: Afspraak om 7 uur aan de parking van het kerkhof in Bazel (Kemphoekstraat). Vergeet zeker geen regenkleidij, waterdicht schoeisel en een verrekijker mee te brengen.

Info: KRUIN vzw | Gilbert Smet | T 0497 48 26 00 | gksmet@skynet.be

11 MEI 2014

Sint-Niklaas

BELEVENISSEN IN DE LENTE

Uitwaaien, ontspannen en ondertussen een prachtig natuurgebied ontdekken onder begeleiding van een ervaren natuurgids.

Praktisch: Afspraak in Sinaai (Liniedreef 2) van 8 tot 10 uur. Bevestig je deelname telefonisch of per e-mail. Deelname is gratis.

Info: Gids Louis Roelandt | www.vogelbescherming.be | T 03 296 26 80 | info@vogelbeschermingvlaanderen.be

BEN JE BENIEUWD NAAR ALLE WANDELINGEN, FIETSTOCHTEN EN ACTIVITEITEN IN DE REGIO? KIJK OP ONZE ACTIVITEITENKALENDER OP WWW.RLSD.BE

HET REGIONAAL LANDSCHAP

- ... **is een streek** voornamelijk gevormd door Schelde, Durme en Dender. In dit landschap vinden we unieke zoetwaterslikken en -schorren, vochtige graslanden, oude rivierarmen, talrijke kleine en grotere waterpartijen en bolle akkers in het aansluitende Waasland.
- ... **is een samenwerking** tussen de verschillende overheden en lokale verenigingen actief rond natuur en milieu, landbouw, jacht, toerisme en recreatie.
- ... **heeft als missie** elke inwoner en bezoeker te overtuigen van de waarde van de natuur en het landschap in de streek.
- ... betreft **het brede publiek** bij concrete acties rond natuur en landschap.

MET STEUN VAN DEZE PARTNERS:

Vlaanderen
verbeelding werkt

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Gemeenten Aalst, Bertlare, Bornem, Dendermonde, Hamme, Kruikebe, Laarne, Melle, Puurs, Sint-Amands, Sint-Niklaas, Temse, Waasmunster, Wetteren, Wichelen en Zele.

Deze Landschapskrant is een uitgave van het Regionaal Landschap Schelde-Durme vzw, Hemelstraat 133A, 9200 Dendermonde.
T 052 33 89 10 - info@rlsd.be - www.rlsd.be / Verantwoordelijke uitgever: Stijn Van Belleghem
Lay-out: Karakters / Druk: De Duurzame Drukker / Coverfoto's: Yves Adams, Fanny Schoeters, Ann Sels / Foto's vogels p.8: Wesley Poelman, Marc De Bril
Oplage: 15 000 exemplaren, wordt 2 keer per jaar gratis aangeboden. Gedrukt op gerecycleerd papier.